

Quitsa – Janneke van der Putten in galerie CINNNAMON, Rotterdam 16 dec. 2017 – 7 jan. 2018

Tekst door Ina Boiten
i.s.m. Janneke van der Putten

Twee jaar geleden had Janneke van der Putten een grote solo debuut-tentoonstelling van haar werk in Rotterdam bij TENT: *All Begins With A*. Een caleidoscopisch overzicht van alle manieren waarop zij haar kunst beleeft en naar buiten brengt: haar zangtraining vóór zonsopgang, het ruimtes aftasten en vormgeven met haar stem en zelfs met gewerschoten, tekst in luisterdagboek en installatie, gebruik van textiel en video's van haar interventies in Frankrijk en Peru. Het slotstuk was het grote beeldscherm met de video's 'Directed to the Sun'.

Het laatste deel van dit werk, 'The Sun Clock of Chanquillo', is nu in een andere context opnieuw te zien in de noordelijk gelegen zaal van CINNNAMON. Het is een voorbeeld van wat Janneke van der Putten in de expositie *Quitsa* met ons wil delen: de aloude relatie van de mens op zijn plek op de aarde met de beweging van de zon. In deze video, in december 2014 opgenomen op een ruïne in Peru met uitzicht op de zonneklok Chanquillo (ca. 500 BC), wordt een ode aan de zon gebracht met wapperende oranje linten en de oerklanken van Janneke's schreeuwen.

Ruim een jaar later bezocht zij in het buurland Ecuador het 'midden van de wereld': het astronomisch observatorium en de berg genaamd Catequilla, exact op de evenaar gesitueerd (ca. 800 AD). Van der Putten's interventie aldaar is gedocumenteerd in de video 'Como un Caracol' ('Als een slak'). In de doorgang naar de zuidelijke galeriezaal is te zien hoe een rode band wordt voortgesleept over de middellijn van de aarde en als het ware een verbinding wordt verbeeld met de hele omtrek van de wereld. Geluidloos, alleen de wind is te horen. Dit werk vormt het uitgangspunt voor de expositie.

De expositietitel *Quitsa* refereert aan deze locatie en het oude begrip 'Quitsato': 'Quitsa' (*Midden*) en 'To' (*Wereld*). Het belang van Catequilla als uniek meetpunt op de evenaar, in relatie tot de cyclische tijdmeting van de zon-aarde rotaties en de sterren, inspireerde tot het tonen van een andere weergave van de wereldkaart, namelijk met de evenaar als centrale verticale lijn en het Oosten bovenaan. Dit is een representatie van de atlas zoals voorgesteld door Cristóbal Cobo en zijn geo-astronomische onderzoeksteam, ook Quitsato genaamd. In de zuidelijk gelegen galeriezaal wordt deze kaart getoond op met de hand geborduurd textiel. Het daar tegenover hangende werk, het kleidingstuk 'Trait d'Union 2', is een afspiegeling van deze wereldkaart. Het is gebaseerd op de plattegrond van de galerie met de voorgevel aan de oostkant en de wand tussen de noordzaal en de zuidzaal als de evenaar. Bij de openingsperformance hult Janneke van der Putten zich in dit textiel en vereenzelvigd zich zodoende met de plaats waar haar werk getoond wordt. Vanuit die basis klinkt haar stem op en neemt bezit van de galerieruimtes.

Al deze elementen komen samen in het bij de ingang hangende zwarte doek 'And The Voice Became Space', waarop het hoofd van een mensenoffer in silhouet is geborduurd. Deze afbeelding is afkomstig van een in graniet uitgehouwen reeks reliëfs op de archeologische site Sechin (ca. 1500 BC) in noordelijk Peru, gelegen in dezelfde vallei als de zonneklok Chanquillo. Uit de mond zou bloed stromen, maar volgens de Peruaanse kunstenaar Christian Galarreta kan het ook de stem verbeelden. Inderdaad stijgt een bundel lijnen als een luchtstroom omhoog: adem omgezet in klank en taal - energie gegrondvest in eeuwenoude cultuurgrond.

In Janneke van der Putten's tentoonstelling *All Begins With A* in 2015 was een brede variatie aan onderzoeksprojecten te zien. Met deze beknopte presentatie in CINNNAMON focust zij op een duidelijk thema: de leven brengende zon en de connectie met de aarde als pijlers van het menselijk bestaan. Het maakt nieuwsgierig naar haar toekomstig werk – wat komt er na *Quitsa*?

* Het werk 'And The Voice Became Space' is ontleend aan het concept en de multimedia installatie van artiest Christian Galarreta.